

REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN

UMÍME JE “PRODAT”?

PhDr. Marie Šedá

marie.seda@nkp.cz

Národní knihovna ČR

Workshop pro ředitele knihoven pověřených
výkonem regionálních funkcí.
Litoměřice 17.-18.6. 2026

HIEARCHIE

NÁRODNÍ KNIHOVNA
KNIHOVNICKÝ INSTITUT

14 KRAJSKÝCH KNIHOVEN

POVĚŘENÉ KNIHOVNY

OBSLUHOVANÉ KNIHOVNY

CENTRUM SYSTÉMU KNIHOVEN

KOORDINÁTOR VÝKONU RF V KRAJI

ZÁKLADNÍ KNIHOVNA POVĚŘENÁ KRAJSKOU
KNIHOVNOU; PLNÍ REGIONÁLNÍ FUNKCE, JE
PŘÍJEMCE DOTACE NA VÝKON RF

ZÁKLADNÍ KNIHOVNY, PROFESIONÁLNÍ
I NEPROFESIONÁLNÍ, VČETNĚ POBOČEK,
PŘÍJEMCE SLUŽEB V RÁMCI RF

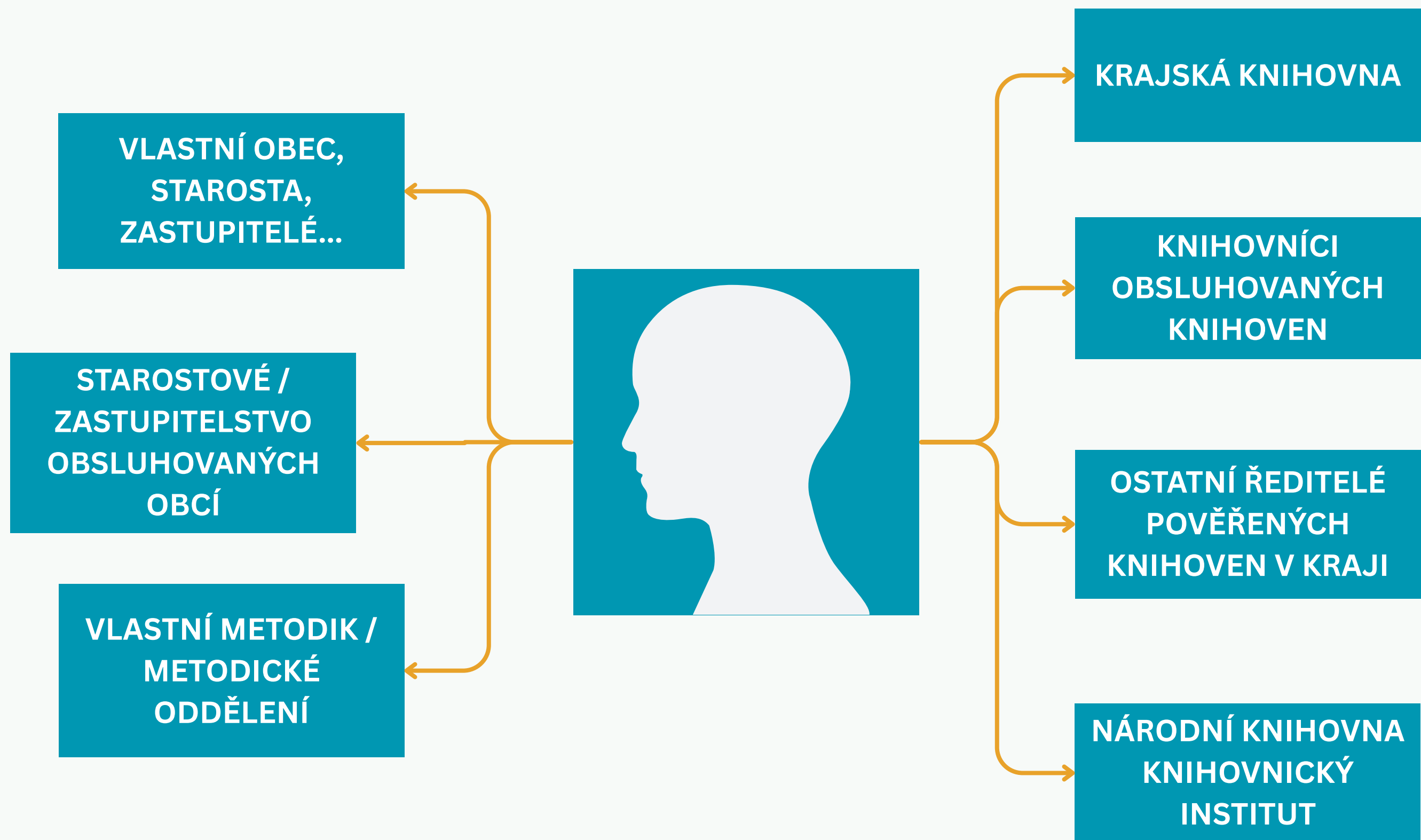
REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN

25 LET POTÉ

Přesvědčit zřizovatele (často starosty, radní či vedoucí odborů kultury) o významu regionálních funkcí (RF) je věčný boj.

Problém bývá v tom, že **RF jsou pro ně „neviditelnou“ infrastrukturou.**

Vidí peníze, které do jejich knihovny netečou, ale nevnímají ten obrovský servis, který díky tomu dostává jejich knihovna.

NEJSLOŽITĚJŠÍ JE VYSVĚTLIT...

... ŽE KNIHOVNA NEDOSTANE FINANCE, ALE SLUŽBU

- starostové slyší na peníze
- chtějí vidět finanční přínos
- rozumí všemu (nebo si to myslí :)

... ŽE OBEC I PŘES PODPORU RF POTŘEBUJE FINANCE NA FUNGOVÁNÍ KNIHOVNY

- knihovníka / knihovnici je potřeba zaplatit (Katalog prací...)
- staré časy “dobrovolníka zdarma” už dávno neplatí
- každá dobrá služba má svou cenu

... ŽE I KNIHOVNÍK V MALÉ OBCI POTŘEBUJE CELOŽIVOTNÍ VZDĚLÁNÍ

- do knihovny nepatří paní učitelka, které se ve škole všichni báli
- pro knihovnu to může být “polibek smrti”
- knihovna potřebuje vtáhnout mladou generaci a rozvíjet svou činnost

Krotitelé duchů (1984), Hilda Plowright

ZLOMTE STEREOTYPY O KNIHOVNÁCH

MY TO VÍME, ALE VĚDÍ TO I ZŘIZOVATELÉ – A VNÍMAJÍ TO?

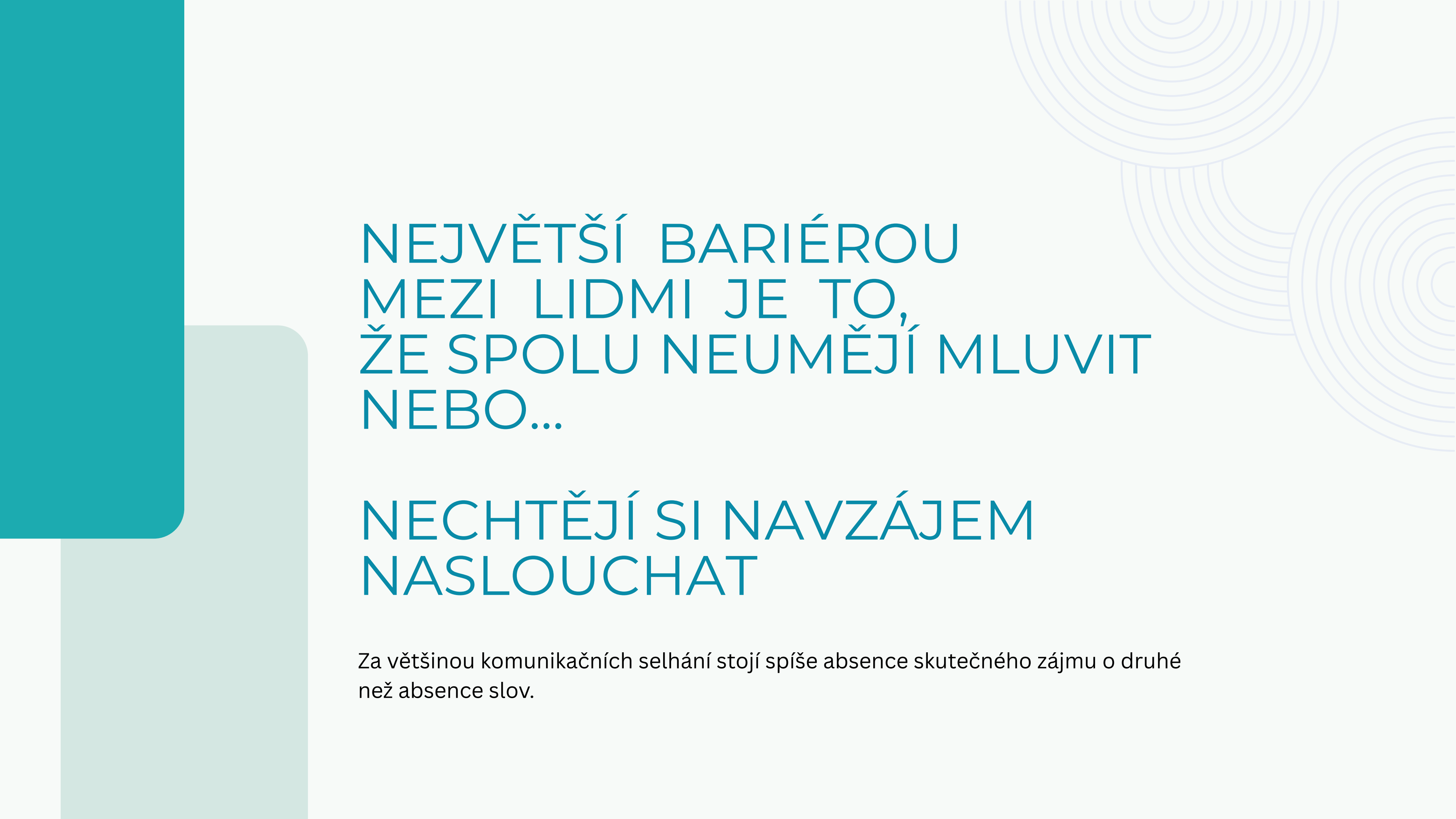
- knihovna není místo, které musí být tiché
- je to místo pro komunitu, setkávání, nápady a budování vztahů
- uživatel / čtenář má být v knihovně vítán

KOMUNIKACE - VIZUÁL - ZÁŽITEK

- jaký je první dojem návštěvníka - vstup do knihovny, nápisy, staré knihy
- správná nabídka knih, novinek, her “čelem do prostoru”
- život knihovny na webu, na sítích, ve veřejném prostoru
- komunikace jazykem uživatelů

KNIHOVNA V MALÉ OBCE STOJÍ A PADÁ S OSOBNOSTÍ KNIHOVNÍKA A PODPORY POVĚŘENÉ KNIHOVNY

STEREOTYP SE NELÁME ARGUMENTY, ALE ZKUŠENOSTÍ.

NEJVĚTŠÍ BARIÉROU
MEZI LIDMI JE TO,
ŽE SPOLU NEUMĚJÍ MLUVIT
NEBO...

NECHTĚJÍ SI NAVZÁJEM
NASLOUCHAT

Za většinou komunikačních selhání stojí spíše absence skutečného zájmu o druhé než absence slov.

JAK KOMUNIKOVAT A ZACHOVAT SI PROFESNÍ HRDOST

KOMUNIKACE S VEDENÍM OBCE

- chůze po tenkém ledě
- snaha vyhovět zřizovateli knihovny - ale zajistit finance
- nacházet řešení - ale **nenechat si diktovat amatérská rozhodnutí**

VYSTUPUJTE JAKO ROVNOCENNÝ PARTNER A EXPERT

- nebud'te prosebníci a nechovejte se jako "chudí příbuzní"
- knihovna zvyšuje kvalitu života v obci, plní zákonné povinnosti
- mluvte s jistotou, na pseudoargumenty nereagujte hned a neustupujte
- odkazujte se na authority, dobrou praxi v jiných (oceněných) obcích
- "schovejte se" za kraj a za Národní knihovnu
- argumentujte dokumenty – koncepce, standardy, knihovní zákon
- prezentujte úspěchy
- **... a když to nejde, tak myslíte na délku voleního období starosty!**

REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN

CO JSOU RF A CO PŘINÁŠEJÍ PRO MALOU OBEC?

POZITIVA

přísun nových knih zdarma, čtenáři stále mají k dispozici nové knihy

01

odborná pomoc, přítel na telefonu

02

sounáležitost s pověřenou knihovnou

03

technologický servis, legislativní poradenství

04

nové služby, moderní přístup

05

vzdělávací a kulturní akce “dovezené” na místo

06

VS

NEGATIVA

starostové si mohou zvyknout na to, že vše je zdarma

01

omezení financování knihovny v místě

02

omezená doba výměnných souborů

03

ztráta jedinečnosti knihovny v místě aneb “do všeho nám mluví”

04

tlak na výkon a technologie může knihovníka odradit

05

...

06

REGIONÁLNÍ FUNKCE ...

- obsahují jednotlivé služby - viz Metodický pokyn
- profi - neprofi knihovna
- výměnný fond
 - správně vysvětlit, že nejste ta “hodná knihovna”, která půjčuje knihy
- vysvětlit zřizovateli, že i knihovník z jeho obce se musí vzdělávat
- vysvětlit důležitost porad a také to, že některé úkoly si berete za ně (revize apod.)
- na druhou stranu - **všechno má své hranice**

NA ZÁVĚR...

- komunikaci ved'te jazykem zřizovatele
- používejme **jednotný jazyk** jako profesionálové
- nebojte se konstruktivní kritiky

... A ÚPLNĚ NA ZÁVĚR...

- naučte své knihovníky v obsluhovaných knihovnách:
 - co obnášejí regionální funkce
 - jak o nich hovořit
 - jak vnímat jednotlivé služby
 - jak je z jejich pohledu vysvětlit
 - že je to pro ně zásadní a důležitá pomoc a spolupráce
 - že to není jen povinnost pověřené knihovny, kterou obsluhovaná knihovna musí přijímat
 - ...

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST

REGIONÁLNÍ FUNKCE KNIHOVEN

UMÍME JE “PRODAT”?

PhDr. Marie Šedá

marie.seda@nkp.cz

Národní knihovna ČR

Workshop pro ředitele knihoven pověřených
výkonem regionálních funkcí.
Litoměřice 17.-18. 6. 2026